

Temat: Jak pisać i mówić poprawnie?- quiz wiedzy.

Autor publikacji: Dorota Bukowska

SP im. Polskich Noblistów w Nowych Skalmierzycach

Scenariusz, przeznaczony na dwie godziny lekcyjne, jest przykładem wykorzystywania technologii IT w procesie nauczania. (aplikacje internetowe w oparciu o własne quizy wiedzy opublikowane na stronach LearningApps.org oraz Kahoot!) Jednocześnie uwzględnia wariant 2. z wykorzystaniem karty pracy w wersji standardowej.

Cele lekcji. Uczeń:

- * odtwarza najważniejsze informacje dotyczące historii języka poznane na poprzednich zajęciach;
- * prezentuje bądź słucha z uwagą nowych wiadomości dotyczących zagadnień związanych z językiem; (*wykorzystanie elementów dramy - chętni uczniowie*)
- * odpowiada na pytanie kluczowe, wykorzystując zaprezentowane przez uczniów informacje;
- * odczytuje przysłowia związane z językiem;
- * bierze udział w quizie wiedzy, dokonuje korekty błędów.

Cel lekcji w języku ucznia:

- odtwarzam najważniejsze informacje o historii języka poznane na poprzedniej lekcji;
- prezentuję bądź słucham z uwagą nowych wiadomości;
- odpowiadam na pytanie kluczowe zawarte w temacie;
- poznaję przysłowia związane z językiem;
- rozwiązuję quiz wiedzy;
- dokonuję poprawy błędów.

Kryteria sukcesu:

- wymienię wyrazy bliskoznaczne do słowa *język*;
- udzielę odpowiedzi na pytania dotyczące historii języka;
- zaprezentuję lub wysłucham z uwagą kolejnych informacji;
- odpowiem na pytanie kluczowe, uzupełniając lukoteksty;
- uzupełnię podane przysłowie;
- rozwiążę quiz wiedzy;
- dokonam poprawy błędnych odpowiedzi.

4. Realizowane treści podstawy programowej:

Rozwijanie umiejętności posługiwania się językiem polskim w mowie i w piśmie, w tym dbałość o wzbogacanie zasobu słownictwa uczniów oraz przestrzeganie przez nich norm poprawnościowych, należy do obowiązków nauczycieli wszystkich przedmiotów.

Cele kształcenia – wymagania ogólne

II. Kształcenie językowe.

1. Rozwijanie rozumienia wartości języka ojczystego oraz jego funkcji w budowaniu tożsamości osobowej ucznia oraz wspólnot: rodzinnej, narodowej i kulturowej.

2. Rozwijanie rozumienia twórczego i sprawczego charakteru działań językowych oraz formowanie odpowiedzialności za własne zachowania językowe.
3. Poznawanie podstawowych pojęć oraz terminów służących do opisywania języka i językowego komunikowania się ludzi.
5. Kształcenie umiejętności poprawnego mówienia oraz pisania zgodnego z zasadami ortofonii oraz pisowni polskiej.
6. Rozwijanie wiedzy o elementach składowych wypowiedzi ustnych i pisemnych oraz ich funkcjach w strukturze tekstów i w komunikowaniu się.

IV. Samokształcenie.

4. Kształcenie nawyków systematycznego uczenia się oraz porządkowania zdobytej wiedzy i jej pogłębiania.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Klasy IV-VI

II. Kształcenie językowe

1. Gramatyka języka polskiego. Uczeń:

- 6) stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych;
- 7) poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki;

2. Zróżnicowanie języka. Uczeń:

- 2) posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny;
- 5) rozpoznaje w wypowiedziach związki frazeologiczne, dostrzega ich bogactwo, rozumie ich znaczenie oraz poprawnie stosuje w wypowiedziach;
- 7) rozumie, na czym polega etykieta językowa i stosuje jej zasady;

4. Ortografia i interpunkcja. Uczeń:

- 1) pisze poprawnie pod względem ortograficznym oraz stosuje reguły pisowni;

Kl. VII i VIII

II. Kształcenie językowe

3. Komunikacja językowa i kultura języka. Uczeń:

- 1) rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach;
- 2) rozróżnia normę językową wzorcową oraz użytkową i stosuje się do nich;
- 3) rozumie, na czym polega błąd językowy.

5. Wybór metod i technik pracy:

- zadania na dobry początek
- pytanie kluczowe
- elementy dramy
- metoda zdań niedokończonych (*lukotekst*)
- quiz wiedzy z wykorzystaniem technologii IT
- rozmowa kierowana

6. Formy pracy: zbiorowa, indywidualna.

7. Środki dydaktyczne:

- prezentacja uwzględniająca tok lekcji wyświetlona na rzutniku bądź tablicy interaktywnej;
- plansze wykorzystane podczas prezentacji uczniów metodą dramy;
- własne quizy wiedzy opublikowane w aplikacjach internetowych LearningApps.org oraz Kahoot!;

<https://learningapps.org/display?v=p5uoaxton22>

<https://play.kahoot.it/v2/?quizId=5e154b58-c387-4575-84ad-ce2a639b1fa7>

- karta pracy wraz z kluczem odpowiedzi; (przygotowana alternatywnie w ramach przeprowadzenia lekcji w wersji standardowej)
- dyplomy dla zwycięzców quizu przeprowadzonego w aplikacji Kahoot!;
- patyczki.

I. Wprowadzenie do lekcji

Zadania na dobry początek (nawiązanie do poprzedniej lekcji)

Odpowiedz ustnie na pytania. (wykorzystanie patyczków)

1. Jakimi wyrazami bliskoznacznymi, czyli synonimami możemy nazwać język?
2. Do jakiej grupy języków należy język polski?
3. Co było pierwszym językiem pisanym i urzędowym polskiego państwa i kościoła?
4. Jak nazywała się księga napisana w XIII wieku, w której znalazło się pierwsze zdanie napisane w języku polskim? Brzmiało ono: „Daj, ac ja pobruczę, a ty poczywaj”.
5. Z jakiego języka zapożyczone zostały wyrazy nazywające włoszczyznę?
6. Jak nazywali się dwaj pisarze, którzy jako pierwsi zaczęli pisać w języku polskim?
7. Z ilu liter składa się polski alfabet?
8. Ilu ludzi w przybliżeniu uznaje język polski za ojczysty?

Dzisiaj poznacie kolejne zagadnienia związane z językiem.

II. Część właściwa lekcji

1. Podanie tematu, celów lekcji oraz kryteriów sukcesu.

Kryteria sukcesu można podać w formie tabeli, aby uczniowie mieli w pierwszej kolumnie miejsce na monitorowanie stopnia ich realizacji w czasie lekcji.

Stopień realizacji	Kryterium sukcesu
	- wymienię wyrazy bliskoznaczne do słowa <i>język</i> ;
	- udzielę odpowiedzi na pytania dotyczące historii języka;

	- zaprezentuję lub wysłucham z uwagą kolejnych informacji, a następnie odpowiem na pytanie kluczowe;
	- uzupełnię podane przysłowie;
	- rozwiążę quiz wiedzy;
	- dokonam poprawy błędnych odpowiedzi.

(Strategia I oceniania kształtującego: Określanie i wyjaśnianie uczniom celów uczenia się i kryteriów sukcesu)

2. MONITOROWANIE KRYTERIÓW SUKCESU

Nauczyciel pyta, czy uczniowie zauważyli już jakieś kryteria, które udało im się zrealizować. *(Luźne wypowiedzi)* Jeżeli uczniowie ustalą że tak, zaznaczają to (np. kolorem zielonym) przy zapisie kryteriów w tabeli. *(Zrealizowano 1. i 2. kryterium sukcesu.)*

3. Wysłuchanie z uwagą kolejnych wiadomości.

(Chętni uczniowie prezentują następujące informacje z wykorzystaniem elementów dramy)
(Strategia IV: Umożliwianie uczniom, by korzystali wzajemnie ze swojej wiedzy i umiejętności oraz strategia V: Wspomaganie uczniów, by stali się autorami procesu swojego uczenia się.)

Uczeń pierwszy

Jestem 21 luty

Nie wiem czy wiecie, że tego dnia obchodzony jest Międzynarodowy Dzień Języka Ojczystego lub Międzynarodowy Dzień Dziedzictwa Językowego. To coroczne święto, które zostało ustanowione przez UNESCO 17 listopada 1999 roku. Dlatego ten dzień ma w założeniu pomóc w ochronie różnorodności językowej jako dziedzictwa kulturowego.

Uczeń drugi

A ja przy nim zawsze stoję jako ortografia. Pamiętaj, że nazwy świąt i dni świątecznych piszemy wielką literą. Nie pomył z pisownią nazw obrzędów, zabaw i zwyczajów, np. andrzejkę, mikołajki, sylwester, które piszemy małą literą.

Uczeń trzeci

Witajcie. Mnie zwa kultura języka. Dlatego wymagam od Was umiejętności sprawnego posługiwania się językiem w sposób zrozumiały dla odbiorców. Oczekuję również od Was aktywnego działania, szczególnie na lekcjach języka polskiego, mającego na celu doskonalenie języka oraz dbałość o jego rozwój.

Uczeń czwarty

Nazywam się Janusz Korczak.
Pamiętajcie, że:

„Błąd w mowie i piśmie to jak brzydka plama na fotografii matki, którą kochasz.”

Uczeń piąty

A ja jestem normą językową. Można by rzec- brzmi dumnie. Ale to bardzo proste.

Stanowią zasób wyrazów, form gramatycznych, konstrukcji składniowych, używanych w społeczeństwie w określonym czasie, zgodnie z regułami znajdującymi się w słownikach i podręcznikach.

Uczeń szósty

Witajcie moi drodzy. O mnie nie możecie nigdy zapominać. Nazywam się etykieta językowa. Zawieram zbiór zasad dotyczących kulturalnego porozumiewania się. Pamiętajcie, że przestrzeganie językowego savoir-vivre'u jest ważne w codziennej komunikacji, świadczy o kulturze osobistej człowieka. Językowa elegancja wyraża się w takim wyborze sposobów mówienia i pisania, które są odpowiednie do okoliczności, nikogo nie obrażają, pozwalają okazać szacunek i życzliwość odbiorcy.

4. Na podstawie prezentacji uczniowie pod kierunkiem nauczyciela udzielają odpowiedzi na pytanie kluczowe zawarte w temacie: Jak pisać i mówić poprawnie?

W tym celu uzupełniają lukoteksty podanymi wyrazami: etykieta językowa, kultura języka, norma językowa.

Umiejętność sprawnego posługiwania się językiem to

Aby jej przestrzegać należy znać reguły zawarte w słownikach i podręcznikach zwane

.....

Natomiast kulturalne porozumiewanie się w mowie i piśmie to

Wniosek w nawiązaniu do pytania kluczowego:

Jeśli będziemy przestrzegać kultury języka, norm językowych oraz etykiety językowej

wówczas będziemy pisać i mówić poprawnie.

5. Dokończ przysłowie.

Poznać po słowie, kto co ma w

Odczytaj kolejne przysłowia związane z językiem.

*Jaka głowa, taka mowa. (*zasób słów świadczy o inteligencji i kulturze człowieka*)

* Mądrej głowie dość dwie słowie (*inteligentnej osobie nie trzeba niczego długo tłumaczyć. („Dwie słowie” to archaiczna forma o znaczeniu: dwa słowa).*)

6. Próba odpowiedzi na pytanie: co to jest błąd językowy?

Podsumowanie: Błąd to odstępstwo od normy.

MONITOROWANIE KRYTERIÓW SUKCESU

Nauczyciel pyta, czy uczniowie zauważyli kolejne kryteria, które udało im się zrealizować. (*Luźne wypowiedzi.*) Jeżeli ustalą, że tak, zaznaczają to (np. kolorem zielonym) przy zapisie kryteriów podanych w tabeli. (*Zrealizowano 3. i 4. kryterium sukcesu.*)

7. Trening czyni mistrza. Sprawdź swoją poprawność językową.

(Uwaga metodyczna: W zależności od poziomu klasy nauczyciel może alternatywnie najpierw przeprowadzić quiz w aplikacji LearningApps.org bądź w aplikacji Kahoot!)

Wspólne rozwiązywanie quizu opublikowanego w aplikacji LearningApps.org (*rozmowa kierowana*)

Link:

<https://learningapps.org/display?v=p5uoaxton22>

Strategia II- Organizowanie w klasie dyskusji, zadawania pytań i zadań dających informacje, czy i jak uczniowie się uczą. (Pytania: Które zdanie jest poprawne?)

Nauczyciel podaje wyjaśnienia przy kolejnych odpowiedziach uczniów.

Strategia III

Udzielanie uczniom takich informacji zwrotnych, które umożliwiają ich widoczny postęp.

zad.1

Tytuł książki należy napisać:

a) w cudzysłowie.

b) w cudzysłowie.

zad. 2.

Wujek często gestykuje:

a) rękami.

b) rękoma.

zad. 3.

Ciocia kupiła sobie niedawno:

a) tę książkę.

b) tą książkę.

zad. 4.

Na urodzinach było:

a) dwunastu przyjaciół.

b) dwanaścioro przyjaciół.

zad.5.

Rozmawiałam:

a) o przyjaciela.

b) o przyjaciół.

zad. 6.

Nie zdążyłam wypić:

a) kaka.

b) kakao.

zad. 7.

Podczas ostatniego meczu:

a) ponieśliśmy porażkę.

b) odnieśliśmy porażkę.

zad. 8.

Dane dotyczące zachorowań:

a) na dzień dzisiejszy.

b) dzisiaj lub na dzisiaj.

Zapamiętaj: W dniu dzisiejszym (poprawnie: dzisiaj albo na dzisiaj)

zad. 9.

Proszę:

a) cofnąć się do tyłu.

b) cofnąć się.

zad. 10.

Opowiadanie kolegi

a) było bardziej ciekawsze.

b) było ciekawsze.

zad. 11.

Po 2-tygodniowej podróży

a) wrócił do domu.

b) wrócił z powrotem do domu.

Która wypowiedź jest poprawna?

zad. 12.

a) Wczoraj był 8 marca.

b) Wczoraj był 8 marzec.

zad. 13.

- a) Mi się wydaje, że to dobry pomysł.
- b) Mnie się wydaje, że to dobry pomysł.

zad. 14.

- a) Program prowadzi Piotr i Paweł.
- b) Program prowadzą Piotr i Paweł.

zad. 15.

- a) Szukać igły w stogu siana.
- b) Szukać przysłowiowej igły w stogu siana.

zad. 16.

- a) Twardy orzech do zgryzienia.
- b) Ciężki orzech do zgryzienia

zad. 17.

- a) Jego głównym atutem jest odwaga.
- b) Jego głównym atutem jest jego odwaga.

zad. 18.

W którym punkcie zapisano w sposób prawidłowy nazwy mieszkańców?

- a) Europejczyk, Francuz, Wielkopolanin, kaliszanie
- b) Europejczyk, Francuz, wielkopolanin, Kaliszanie

zad. 19.

W którym punkcie w sposób prawidłowy zapisano krainy geograficzne?

- a) Morze Bałtyckie, Jezioro Wigry, góra Kościuszki
- b) Morze Bałtyckie, jezioro Wigry, Góra Kościuszki

zad. 20.

Nie rozdziela się przecinkiem zdań złożonych współrzędnie połączonych spójnikami: i, oraz, tudzież, albo, lub, bądź, czy, ani, ni, chyba że spójniki te pojawiają się w zdaniu po raz drugi.

- a) Prawda
- b) Fałsz

LUB

Samodzielne rozwiązywanie quizu w aplikacji Kahoot

<https://play.kahoot.it/v2/?quizId=5e154b58-c387-4575-84ad-ce2a639b1fa7>

(Uwaga techniczna: Aby link był aktywny nauczyciel musi być wcześniej zalogowany w aplikacji Kahoot!)

Strategia V- Wspomaganie uczniów, by stali się autorami procesu własnego uczenia się.

Uczniowie, którzy znajdą się na podium, otrzymują oceny celujące w obszarze „praca na lekcji” oraz dyplomy z tytułem „Mistrza słowa i pióra”.

III. Podsumowanie lekcji

a. MONITOROWANIE KRYTERIÓW SUKCESU

Nauczyciel prosi, aby uczniowie jeszcze raz odnieśli się do kryteriów i dokonali ostatecznej decyzji, które udało im się osiągnąć. Zaznaczają to przy kryteriach z początku lekcji.
(Zrealizowano 5. i 6. kryterium sukcesu.)

b. Odniesienie do założonego celu

Na dzisiejszej lekcji:

- Przypomniałem sobie
- Dowiedziałem się
- Najtrudniejsze dla mnie było zadanie:

Rundka bez przymusu.

c. **Podsumowanie nauczyciela:**

„Granice naszego języka oznaczają granice naszego świata.”

Ludwig Wittgenstein

d) Zadanie domowe

(Uczniowie otrzymują kartę odpowiedzi wraz z objaśnieniami do domu)

Przeprowadź quiz z wybraną osobą w domu, np. z rodzicem. Pokaż, jak wiele już potrafisz. Jednocześnie w ten sposób utrwalisz sobie poznane informacje.